

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/64/2021
Identifikačné číslo spisu: 1211225613
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1211225613.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, proti žalovaným 1/ R. F., bývajúcemu v U., H. XX, zastúpenému Mgr. Michalom Šalingom, advokátom so sídlom v Bratislave, Konventná 9, 2/ N. S., bývajúcemu v J. - T. J., D. XX/XX, zastúpenému advokátkou JUDr. Helenou Kontrovou, so sídlom v Semerove, Semerovo 414, o zaplatenie 30.052,08 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10C/66/2012, o dovolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. októbra 2017 sp. zn. 3Co/336, 337/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému 2/ nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 20. novembra 2014 č. k. 10C/66/2012 - 113 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 30.052,08 eur s 9,5 % úrokom z omeškania ročne od 26. októbra 2011 až do zaplatenia, ako aj náhradu trov konania 1.803,- eur.

1.1. Z vykonaného dokazovania mal spoľahlivo preukázané všetky základné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu a žalobe žalobkyne s poukazom na § 420 ods. 1, § 438, § 813 ods. 1, § 106 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka v celom rozsahu vyhovel.

1.2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobkyňa preukázala vznik škody, spočívajúcej v sume poistného plnenia, ktoré poskytla svojmu poistenému spoločnosti AstraZeneca AB, organizačná zložka, so sídlom v Bratislave, a to vo výške žalovanej pohľadávky; nebol viazaný rozhodnutiami súdov v rámci trestného konania a ich stanovením výšky škody, čo je podporené obsiahlou judikatúrou. Škoda vznikla v príčinnej súvislosti s porušením právnej povinnosti podľa Trestného zákona odcudzením predmetného motorového vozidla v účastníctve (spoločne a nerozdielne) oboma žalovanými, ktorí boli za trestný čin tejto krádeže právoplatne uznaní vinnými v trestnom konaní. V danom prípade išlo o úmyselné konanie oboch žalovaných. Ďalej uviedol, že neuznal námietku premlčania vznesenú žalovaným 2/, pretože v jeho

prípade sa žalobca o tom, kto škodu spôsobil dozvedel až na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, ktorý nadobudol právoplatnosť až 8. apríla 2014 (subjektívna lehota) a žalobca si svoj nárok uplatnil na súde už 26. októbra 2011, teda v desaťročnej objektívnej lehote. Desaťročná objektívna lehota s poukazom na čas odcudzenia 7. apríla 2003 motorového vozidla (udalosť, z ktorej škoda vznikla) uplynula 7. apríla 2013, teda až po podaní žaloby. O úroku z omeškania rozhodol podľa § 3 nariadenia č. 87/1995 Z. z. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP; trovy konania spočívajú v zaplatenom súdnom poplatku, v konaní úspešným žalobcom, za podanú žalobu 1.803,- eur.

2. Na odvolanie oboch žalovaných Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. októbra 2017 sp. zn. 3Co/336, 337/2015 pripustil späťvzatie žaloby v časti žalovaného príslušenstva, zrušil napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 10C/66/2012 - 113 zo dňa 20. novembra 2014 v časti priznaných úrokov z omeškania 9,5 % ročne zo sumy 30.052,08 eur od 26. októbra 2011 do zaplatenia a konanie v tejto časti zastavil (výrok I.). Žalovaným 1/ a 2/ proti žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.). V časti, ktorou bola žalovanému 2/ uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 30.052,08 eur rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil (výrok III.). Vo výroku, ktorým bola žalovanému 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 30.052,08 eur a v časti náhrady trov konania napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec v týchto častiach vrátil na ďalšie konanie (výrok IV.).

2.1. Vec právne posúdil podľa § 100 ods. 1, § 106 ods. 1, 2, § 112 veta prvá, § 420 ods. 1, 3, § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka a v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom prvoinštančného súdu o dôvodnosti žalobkyňou uplatňovaného nároku voči žalovanému 2/ na zaplatenie 30.052,08 eur, ktorého sa domáhala solidárne (§ 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka) aj proti žalovanému 1/ titulom náhrady škody spôsobenej poistnou udalosťou (§ 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a to spoľahlivým preukázaním všetkých základných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu; na vec náležite aplikoval zodpovedajúce ustanovenia § 420 ods. 1, § 438 ods. 1, § 813 ods. 1, § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ktoré aj správne vysvetlil a svoje dôvody vedúce k vyhovneniu žaloby v tejto časti (škoda, spočívajúca v poskytnutej sume poistného plnenia vznikla v príčinnej súvislosti s porušením právnej povinnosti podľa Trestného zákona odcudzením predmetného motorového vozidla), keď neuznal námietku premlčania vznesenú žalovaným 2/, pretože v jeho prípade sa žalobkyňa o tom, kto škodu spôsobil dozvedela až na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, ktorý nadobudol právoplatnosť až 8. apríla 2014, pričom žalobkyňa nárok uplatnila žalobou na súde už 26. októbra 2011, teda v desaťročnej objektívnej lehote. Desaťročná objektívna lehota s poukazom na čas odcudzenia 7. apríl 2003 motorového vozidla - udalosť, z ktorej škoda vznikla - uplynula 7. apríla 2013, teda až po podaní žaloby), aj riadne v súlade s § 220 ods. 2 CSP odôvodnil. K námietke žalovaného 2/ ohľadne premlčania nároku, t. j. že žalobkyňa si riadne a včas neuplatnila náhradu škody, t.j. najneskoršie do skončenia vyšetrovania, prípadne na hlavom pojednávaní v trestnom konaní a riadne v tomto konaní nepokračoval, čím jej mala uplynúť dvojiročná subjektívna premlčacia lehota, súd prvej inštancie správne uzavrel, že v prípade žalovaného 2/ sa žalobkyňa o tom, kto škodu spôsobil dozvedela až na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 8. apríla 2014 (logicky potom pri podaní žaloby na súde dňa 26. októbra 2011 nemohla uplynúť dvojiročná subjektívna premlčacia doba). Uplatnenie nároku žalobou na súde dňa 26. októbra 2011 bolo v desaťročnej objektívnej lehote (počítanej od 7. apríla 2003). Ďalšie odvolacie námietky odvolací súd vyhodnotil v ich súhrne ako právne irelevantné a také, ktoré z povahy veci nie sú spôsobilé privodiť zmenu rozsudku súdu prvej inštancie v tejto napadnutej časti.

2.2. Vo vzťahu k výroku, ktorým bola žalovanému 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni 30.052,08 eur odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v tejto napadnutej časti je potrebné zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Žalovaný 1/ totiž v podanom odvolaní vzniesol námietku premlčania všetkých práv žalobkyne uplatnených voči nemu podanou žalobou (návrhom na vydanie platobného rozkazu).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 2/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

3.1. Dovolateľ v súvislosti s vadou konania podľa § 420 písm. f/ namieta, že postupom odvolacieho súdu, ktorým voči nemu ako žalovanému 2/ potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a voči žalovanému 1/

ho zrušil a vrátil na ďalšie konanie došlo k porušeniu § 77 ods. 1 CSP, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.2. K nesprávnemu právnomu posúdeniu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedol, že spočíva v skutočnosti, že súd prvej inštancie, ani odvolací súd nezobral do úvahy dovolanie sa premlčania, keď v zmysle § 101 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo priznať. Namietal, že súdy nesprávne určili začiatok a plynutie premlčacej doby, keď subjektívna premlčacia lehota žalobkyni začala plynúť 25. apríla 2008 a skončila 25. apríla 2008 (zrejme 2010 - pozn.). Žaloba bola podaná až 26. novembra 2011 a poškodený sa dozvedel o škode a kto za ňu zodpovedá z podanej obžaloby zo dňa 19. januára 2007. Má za to, že súdy sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe, keď nerešpektovali právne závery rozhodnutí R 29/1985, Rc 31/74, rozsudkov Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/3300/2010 a sp. zn. 25Cdo/871/2002 a rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/82/2009. Žalovaný 2/ namietal tiež nedostatok aktívnej legitímácie žalobkyne, keďže nepreukázal existenciu platného a účinného poisťného vzťahu v čase vzniku škody a súd sa vôbec nezaoberal ani tým, že znalecký posudok vyčíslil škodu na 27.835,65 eur a poškodený získala späť plnenie za motor v sume 4.835,62 eur, ktoré malo byť odrátané.

3.3. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a prvoinštančného súdu voči nemu zrušil, a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný 2/ samostatným podaním požiadal o odklad vykonateľnosti napadnutých rozsudkov nižších súdov, nakoľko ďalším rozhodnutím vo veci by išlo o dva exekučné tituly a voči žalovanému 1/ by stratil možnosť dožadovať sa náhradu plnenia, ktoré by poskytol za neho.

5. Žalobkyňa sa k dovolaniu žalovaného 2/ písomne nevyjadрила.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), vychádzajúc z argumentácie žalovaného 2/, nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ a f/ CSP).

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania neplní úlohy prvostupňového či odvolacieho súdu ako tretej inštancie prebiehajúceho súdneho sporu. Úloha dovolacieho súdu spočíva v náprave najzávažnejších procesných pochybení resp. v riešení otázok zásadného právneho významu.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej

správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

12. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

12.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného 2/, že v konaní došlo k ním tvrdeným vadám zmätočnosti.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13.1. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 125/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

14. Za zmätočnosťnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP dovolateľ označil skutočnosť, že postupom odvolacieho súdu, ktorým voči nemu ako žalovanému 2/ potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a voči žalovanému 1/ ho zrušil a vrátil na ďalšie konanie došlo k porušeniu § 77 ods. 1 CSP, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vo vzťahu k danej dovolacej námietke žalovaného 2/ ale najvyšší súd musí konštatovať, že namietaným spôsobom rozhodnutia odvolacím súdom vo

vzťahu k dvom žalovaným subjektom nedošlo k znemožneniu dovolateľovi ako strane sporu realizovať jeho procesné oprávnenia a aktívne sa zúčastňovať na konaní (pozri bod 13).

14.1. V danom prípade, vychádzajúc z namietaného dovolateľ cez zmätočnosťnú vadu namieta nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom (právnou otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie nielen otázka hmotnoprávna odvíjajúca sa od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ale i procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení), odôvodňované § 420 písm. f/ CSP, čo je ale vylúčené (R 24/2017, 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Aj podľa názoru ústavného súdu nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (I. ÚS 61/2019).

14.2. Z uvedeného potom vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu namietaným spôsobom rozhodnutia nedošlo na strane žalobkyne k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto táto dovolacia námietka nebola spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

15. Iba nad rámec záveru z predchádzajúceho bodu najvyšší súd uvádza, že nemôže súhlasiť s názorom dovolateľa, podľa ktorého vzhľadom na to, že predmetom konania v predmetnej právnej veci bol nárok žalobkyne na náhradu škody uplatnenú voči obom žalovaným ako solidárnym dlžníkom, ktorý nárok žalobkyňa vyvodzovala z porušenia všeobecných ustanovení o škode v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vychádzajúc pritom i z § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka (t. j. v prípade ak škodu spôsobí viacero škodcov, zodpovedajú títo za ňu spoločne a nerozdielne), právoplatným priznaním žalobkyne toho istého nároku (t. j. nároku na náhradu tej istej škody) zatiaľ len voči nemu, keď rozhodnutie o zaviazaní oboch žalovaných solidárne odvolací súd voči žalovanému 1/ zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, môže stratiť možnosť domáhať sa nároku na náhradu pomernej časti škody od žalovaného 1/ ak by plnil sám, ako ani tým, že ďalším rozhodnutím vo veci budú existovať vedľa seba dva exekučné tituly.

15.1. Z procesného hľadiska v danom spore ide o spoločenstvo zúčastnených strán, tak ako je upravené v ustanovení § 76, § 77 ods. 1 CSP. To znamená, že ak je žalobcov alebo žalovaných v jednej veci niekoľko, koná v konaní každý z nich sám za seba (§ 76 CSP) - tzv. samostatné spoločenstvo. Ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých, ktorí vystupujú na jednej strane a procesný úkon jedného z nich platí aj pre ostatných (§ 77 ods. 1 CSP), takéto spoločenstvo je nerozlučné. Pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo, je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. O nerozlučné spoločenstvo ide tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi. Súdna prax aj právnická literatúra vychádzajú z toho, že osoby zaviazané k solidárnemu plneniu sú spoločníkmi samostatnými (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 20Cdo/2599/98, uverejnený v časopise Soudní judikatura č. 8, roč. 2000 pod č. 90, ďalej i Občianský zákoník II., komentár. 1. vydanie. Praha: CH Beck, 2009, s. 1531). Pri samostatnom spoločenstve koná každý zúčastnený sám za seba, voči každému zo zúčastnených môže byť samostatne (i odlišne) rozhodnuté, lehota na podanie odvolania plynie doručením rozsudku každému spoločníkovi samostatne (nerozlučný spoločník oproti tomu môže podať odvolanie včas, ak tak urobí v čase, kedy aspoň jednému z nich odvolacia lehota plynula), jej márnym uplynutím nadobúda vo vzťahu k tomuto spoločníkovi rozsudok právoplatnosť a len čo uplynie lehota na plnenie, stáva sa aj vykonateľným. Ďalej platí, že pri solidárnom záväzku je možné požadovať celé plnenie od ktoréhokolvek zo solidárne zviazaných dlžníkov (§ 511 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka).

15.2. Nie je preto vylúčené, aby o povinnosti osôb zodpovedných za škodu spoločne a nerozdielne, bolo rozhodnuté v rôznych súdnych rozhodnutiach. I ustálená judikatúra súdov (napr. podľa Správy bývalého Najvyššieho súdu ČSR z 5. decembra 1979, sp. zn. Pls. 2/79, publikovanej pod č. 22/1979 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, s. 490, 491), vzťahujúca sa k predchádzajúcemu rozhodnutiu v adhéznom konaní vyvodzuje, že o právoplatnosť nejde tam, kde v predchádzajúcom konaní bola stanovená povinnosť na náhradu škody jedného zo zodpovedných subjektov, u ktorých prichádza do úvahy alebo dokonca vyplýva zo zákona (napr. § 422 ods. 1 Občianskeho zákonníka) solidárna zodpovednosť za škodu, a poškodený žaluje ďalšieho z nich (primerane použiteľné i na daný prípad). V takom prípade, ak možno vyvodíť solidárnu zodpovednosť škodcov, je možné žalobe o náhradu škody vyhovieť, a to výrokom rozsudku, že žalovaný je povinný škodu nahradiť spoločne a nerozdielne s

ďalším škodcom, u ktorého bola určená povinnosť na náhradu predchádzajúcim rozsudkom. Právoplatným rozhodnutím, ktoré ukladá jednému z dlžníkov povinnosť plniť, záväzok nezaniká. Preto dokiaľ záväzok trvá (nezanikol), môže veriteľ viesť súdne, popriprade i exekučné konanie proti ďalším solidárne zaviazaným dlžníkom.

Dovolanie podľa § 421 písm. a/ CSP

16. Žalovaný 2/ podal dovolanie aj podľa § 421 pís. a/ CSP, v rámci ktorého namietal, že nižšie súdy „nezobrali do úvahy jeho dovolanie sa premlčania, keď v zmysle § 101 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo priznať. Namietal, že súdy nesprávne určili začiatok a plynutie premlčacej doby, keď subjektívna premlčacia lehota mu začala plynúť 25. apríla 2008 a skončila 25. apríla 2008. Žaloba bola podaná až 26. novembra 2011. Má za to, že súdy sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe, keď nerešpektovali právne závery rozhodnutí R 29/1985, Rc 31/74, rozsudkov Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/3300/2010 a sp. zn. 25Cdo/871/2002 a rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/82/2009".

17. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. V danom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Z obsahu podaného dovolania je zrejmé, že za relevantné podľa tohto ustanovenia považuje otázku začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby. (bod 3.2.)

19. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Obsah tohto pojmu naplňajú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Patrí doň ale aj prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili (3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 3Cdo/163/2018, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017).

20. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu.

21. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odôvodňuje žalovaný 2/ poukázaním (aj) na rozhodnutia NS ČR sp. zn. 25Cdo/3300/2010 a sp. zn. 25Cdo/871/2002, ktoré však nemožno považovať za ustálenú prax dovolacieho súdu.

21.1. Žalovaný 2/ tvrdil, že odvolací súd sa pri právnej otázke odklonil od právnych záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozsudku Najvyššieho súdu SSR z 22. decembra 1983, 5Cz/27/83 (dovolateľom označené rozhodnutie R 29/1985). Právna veta dovolateľom označeného rozhodnutia pritom znie: „Ak poškodený uplatnil v trestnom konaní nárok na náhradu škody spôsobenej mu trestným činom (§ 43 ods. 2 Trestného poriadku) a v tomto začatom konaní riadne pokračoval, premlčacia lehota sa zastaví a v priebehu tohto konania neplynie (§ 261 ods. 3 Zák. práce). Po skončení trestného stíhania (porov. § 12 ods. 9 Tr. por.), v ktorom nedošlo k uloženiu povinnosti nahradiť uplatnenú škodu a poškodený bol

vyrozmeneý o skončení stíhania, bez premlčacej doby pokračuje.". Z predmetného rozhodnutia ale odvolací súd vychádzal, keď konštatoval, že „...riadne a včasné uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej trestným činom v adhéznom konaní poškodeným má význam iba na spočívanie (prerušenie plynutia) premlčacej doby od tohto uplatnenia po dobu adhézneho konania, čo je v danom prípade bezpredmetné." (bod 21 odôvodnenia napadnutého rozsudku) a ďalej uviedol, že „...sú bez akejkoľvek relevancie (vo vzťahu k predmetu konania) tvrdenia žalovaného 2/ v odvolaní o premlčaní nároku, že žalobkyňa si riadne a včas neuplatnila náhradu škody, t. j. najneskoršie do skončenia vyšetrovania, prípadne na hlavnom pojednávaní v trestnom konaní a riadne v tomto konaní nepokračovala, čím jej mala uplynúť dvojročná subjektívna premlčacia lehota; uvedené tvrdenia neboli vzhľadom na desaťročnú premlčaciu dobu - od udalosti, z ktorej škoda vznikla t. j. 7.4.2003 - pri škode spôsobenej žalovaným 2/ úmyselným trestným činom, spôsobilé zmeniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie..." (bod 20 odôvodnenia napadnutého rozsudku).

21.2. Dovolateľ tiež tvrdil, že odvolací súd sa pri právnej otázke odklonil (aj) od právnych záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí Rc 31/74, v ktorom judikatúra v minulosti dospela k obdobnému záveru, že ak poškodený uplatnil v trestnom konaní včas nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom a v konaní riadne pokračuje, beh premlčacej doby sa zastaví. Ani toto rozhodnutie sa potom netýkalo otázky začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby, ale malo význam iba pre posúdenie prípadného spočívania premlčacej doby po dobu adhézneho konania, pričom sám žalovaný 2/ tvrdí, že žalobkyňa si v adhéznom konaní voči nemu náhradu škody neuplatnila.

21.3. Dovolateľ odkázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/82/2009, podľa ktorého právnej vety: „Poškodený sa dozvie o tom, kto za škodu zodpovedá (§ 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka), v okamihu preukázateľného získania informácie o skutkových okolnostiach, na základe ktorých si môže urobiť dostatočný úsudok o tom, konkrétne ktorá fyzická alebo právnická osoba za škodu zodpovedá; v uvedenom okamihu nemusí byť daná z rozhodnutia súdu vyplývajúca nespochybniteľná istota poškodeného o zodpovednom subjekte a o jeho zodpovednosti.". Podľa dovolateľa subjektívna premlčacia lehota začala žalobkyni plynúť dňa 25. apríla 2008 a skončila dňa 25. apríla 2008 (zrejme 2010 - pozn.), v dovolaní už ale ďalej nekonkretizoval od akých skutočností odvíja práve uvedený, konkrétnym dátumom prvý krát označený začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty (pred prvoinštančným súdom len prasto uviedol, že vznáša námietku premlčania a v odvolaní sa dovolateľ bránil len konštatovaním, že nie je možné tvrdiť, že v roku 2014 žalobkyňa nevie kto jej spôsobil škodu, hoci už v roku 2011 podala na súde žalobu na náhradu škody, čo vyvoláva pochybnosti o kvalifikovane vznesenej námietke premlčania - len okrajová pozn.). Podľa odvolacieho súdu subjektívna premlčacia lehota začala plynúť žalobkyni od okamihu, kedy sa dozvedela kto škodu spôsobil a tým bol rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, ktorý nadobudol právoplatnosť 8. apríla 2014. Odvolací súd pritom zdôraznil, že ani v odvolacom konaní (t. j. ani pred súdom prvoinštančným) neboli zistené nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mohli privodiť priaznivejšie rozhodnutie v prospech žalovaného 2/. Z uvedeného vyplýva založenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k posudzovaniu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty žalobkyni na tom, že žalovaný 2/ neuvedením rozhodujúcich skutočností nemohol preukázať uplynutie subjektívnej premlčacej lehoty žalobkyni. Dovolateľom označené rozhodnutie sa pritom týkalo inej skutkovej situácie, v ktorej žalovaný v danom spore tvrdil a tiež preukázal, že žalobca získal informáciu o skutkových okolnostiach týkajúcich sa žalovaného ako za škodu zodpovedajúceho subjektu nie až z trestného rozsudku a práve preto nebol daný dôvod, aby sa plynutie (subjektívnej) premlčacej doby práva na náhradu škody začalo odvíjať až od právoplatnosti uvedeného rozsudku.

22. Pokiaľ ide o námietku nedostatku aktívnej legitímácie žalobkyne a nesprávne ustálenú výšku priznaného nároku, ide o nekvalifikované namietanie nesprávneho právneho posúdenia, t. j. bez vymedzenia právnej otázky, ktorá musí byť jasná, určitá a zrozumiteľná, aby dovolaciemu súdu umožnila prijať záver o prípustnosti (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

23. Okrem toho dovolateľ uvedené nesprávne právne posúdenie (inak rovnako ako uvedenie

konkrétneho dátumu začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty žalobkyni) v odvolaní nenamietal.

24. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok dovolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

25. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelym (vigilantibus iura scripta sunt). Ak potom dovolateľ uvedenú námietku, zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnil v odvolacom konaní - hoci mu bola známa - v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto dovolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť.

26. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť dovolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

27. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

28. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd právnymi závermi, na ktorých založil rozhodnutie napadnuté dovolaním žalovaného 2/, neodklonil v nastolenej otázke [začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby (bod 3.2.)] od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú v danom prípade predstavujú v rozhodnutiach najvyššieho súdu uvedené vyššie, a v ostatnom neboli splnené zákonné podmienky uskutočniť meritórny dovolací prieskum dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného 2/ z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nevyplýva.

29. Najvyšší súd procesne neprípustné dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

30. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku žalobkyne voči žalovanému 2/ na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.